

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2022-4-001 (Soruşturma/Uzlaşma)
Karar Sayısı : 23-18/345-115
Karar Tarihi : 13.04.2023

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Bilge YILMAZ, Ali GEZBELİ, Ayberk GÜLTEKİN,
Melih Gökhan DURMUŞ, Bengisu ÇAYAN, Onur KAHYA

C. İLGİLİ TARAF : - Polat Hazır Beton ve Beton Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. AŞ
Turgut Özal Bulvarı No:6 İskitler Altındağ/ANKARA

D. ŞİKÂyetçi : - Türem İnş. Ltd. Şti.
- Gizlilik talepli başvuru
- Kırıkkale Valiliği İl Ticaret Müdürlüğü

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Rekabet Kurulunun 08.12.2022 tarih ve 22-54/828-M sayılı kararı ile Ankara ve Kırıkkale illerinde faaliyet gösteren bazı hazır beton üreticileri hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik açılan soruşturma kapsamında Polat Hazır Beton ve Beton Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. AŞ tarafından gönderilen uzlaşma metni neticesinde soruşturmanın Polat Hazır Beton ve Beton Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. AŞ bakımından sonlandırılması.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Ankara ve Kırıkkale illerinde faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 30.11.2021 tarih ve 23341 sayı ile intikal eden Türem İnş. Ltd. Şti. temsilcisi Ali Türkmen YILDIRIM tarafından yapılan şikâyet, 24.12.2021 tarih ve 24010 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden Kırıkkale Valiliği Ticaret İl Müdürlüğü tarafından yapılan şikâyet ve 03.12.2021 tarih ve 23475 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden gizlilik talepli şikâyet başvurularına ilişkin olarak hazırlanan 24.01.2022 tarihli ve 2022-4-001/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun (Kurul) 27.01.2022 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 22-06/79-M sayılı karar ile dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) İlgili karar uyarınca yürütülen önaraştırma sonucunda hazırlanan 01.12.2022 tarihli ve 2022-4-001/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, Kurulun 08.12.2022 tarihli toplantısında görüşülerek 22-54/828-M sayı ile; Ankara ve Kırıkkale illerinde faaliyet gösteren bazı hazır beton üreticileri hakkında soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (5) Soruşturma süreci devam ederken ve teşebbüslerin birinci yazılı savunma süresi henüz dolmamışken Polat Hazır Beton ve Beton Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. AŞ (POLAT) tarafından Kurum kayıtlarına 10.01.2023 tarih ve 34510 sayılı yazı ile uzlaşma başvurusu yapılmış olup söz konusu başvuruda özetle; 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesi ile Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar İle Hâkim

Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Soruşturmalarda Uygulanabilecek Uzlaşma Usulüne İlişkin Yönetmelik'in (Uzlaşma Yönetmeliği) 5. maddesi doğrultusunda uzlaşma görüşmelerinin başlatılması talep edilmiştir. Uzlaşma süreci devam ederken POLAT'ın birinci yazılı savunması 23.01.2023 tarih ve 34933 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (6) Bahse konu başvuru üzerine Kurul, isnat edilen ihlalin niteliğinin ve kapsamının ortaya konulması için daha detaylı araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu değerlendirerek POLAT'ın uzlaşma talebine ilişkin kararın Uzlaşma Yönetmeliği'nin 5. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde ertelenmesine 26.01.2023 tarih ve 23-06/76-M sayı ile karar vermiştir.
- (7) Soruşturma sürecinde yapılan değerlendirmeler neticesinde hazırlanan 03.03.2023 tarihli ve 2022-4-001/BN-05 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 09.03.2023 tarihli toplantısında görüşülmüş ve POLAT'ın uzlaşma başvurusu kabul edilerek uzlaşma görüşmelerine başlanmasına 23-15/215-M sayı ile karar verilmiştir.
- (8) Uzlaşma görüşmeleri neticesinde talep edilen bilgi ve belgelere ilişkin olarak POLAT tarafından hazırlanan cevabi yazı, 14.03.2023 tarih ve 36509 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiş ve bu doğrultuda hazırlanan 31.03.2023 tarihli ve 2022-4-001/BN-08 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 06.04.2023 tarihli toplantısında görüşülmüş ve Kurul tarafından 23-17/307-MUA sayı ile karar verilmiştir.
- (9) İlgili uzlaşma ara kararı, POLAT tarafından 06.04.2023 tarihinde tebellüğ edilmiş olup yukarıda bahsedilen uzlaşma ara kararına istinaden POLAT tarafından hazırlanan uzlaşma metni, 07.04.2023 tarih ve 37324 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (10) Yukarıda yer verilen süreç sonucunda hazırlanan 11.04.2023 tarihli ve 2022-4-001/BN-11 sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (11) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Bilgi Notu'nda özetle; Kurulun 06.04.2023 tarihli ve 23-17/307-MUA sayılı uzlaşma ara kararı ile POLAT tarafından sunulan uzlaşma metni çerçevesinde, Kurulun 08.12.2022 tarihli ve 22-54/828-M sayılı kararı uyarınca POLAT hakkında yürütülmekte olan soruşturmanın uzlaşma usulü ile sonlandırılabilceği ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Taraf Hakkında Bilgi: POLAT

- (12) 2020 yılında kurulan POLAT, hazır beton üretimi ve satışı alanında faaliyet göstermektedir. Coğrafi olarak Ankara ve ilçelerinde hizmet sunmaktadır. Kayaş, Sincan, Gölbaşı ve Bağlum olmak üzere dört hazır beton tesisi bulunmaktadır. Bu tesislerin yıllık üretim kapasitesi toplamda (.....) m³tür.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (13) İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'da (İlgili Pazar Kılavuzu) belirtildiği üzere, ilgili ürün pazarının tespitinde; ürünü satın alanların veya hizmetten yararlananların gözünde ürünün veya hizmetin fiyatı, kullanım amaçları, fiziksel özellikleri ve nitelikleri bakımından aynı sayılan ya da yüksek ikame edilebilirliği olan mal ve hizmetlerden oluşan pazar dikkate alınmaktadır.
- (14) Belirli oranlarda çimento, doğal veya yapay agrega, su ve birtakım katkı malzemelerinin mikserle karıştırılması sonucu elde edilen hazır beton, inşaatların temel yapı malzemelerinin başında gelmektedir. Kullanım amaçları ve dayanımları bakımından C14, C16, C18, C20, C25 ve C25+ gibi alt kategorilere ayrılmakla birlikte; inşaat

sektöründe en çok kullanılan türleri C20, C25 ve C30 türleridir. Bunun yanı sıra, alt ürün grupları arasında yüksek oranda arz ikamesi de bulunmaktadır.

- (15) Dosya konusu iddialar tüm hazır beton türlerini ilgilendirdiğinden, Kurulun yerleşik içtihadı¹ uyarınca hazır betonun alt grupları bakımından bir ayrıma gidilmesine gerek görülmemiş, bu sebeple ilgili ürün pazarı “hazır beton pazarı” olarak belirlenmiştir.

1.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (16) İlgili Pazar Kılavuzu’nda coğrafi pazar; teşebbüslerin, mal ve hizmetlerinin arz ve talebi konusunda faaliyet gösterdikleri, rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle rekabet koşulları komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olduğu için bu bölgelerden kolayca ayrılabilen bölgeler olarak tanımlanmaktadır. Bir başka deyişle, ilgili coğrafi pazar belirlenirken ilgili ürün pazarına ilişkin mal ve hizmetlerin, bölgeler arasında homojen olarak sunulabilmesi ve tüketicilerin ilgili mal ve hizmetlere erişiminde bölgeden bölgeye herhangi bir esaslı farklılığın bulunup bulunmadığı hususunun tespiti önem arz etmektedir.
- (17) Coğrafi pazar tanımı göz önünde bulundurulduğunda ilgili coğrafi pazar belirlenirken, ilgili mal ve hizmetlerin özellikleri, talebin temel özellikleri, özel olarak pazarı belirlemek için geliştirilmiş nicel testler, müşterilerin ve rakiplerin görüşleri, müşterilerin satın almalarının coğrafi eğilimi, ticaret akımları, tüketici tercihleri, giriş engelleri, siparişlerin başka bölgelerdeki teşebbüslere kaydırılması ile ilgili engeller, mal ve hizmetlerin fiyatları bakımından hissedilir bir farklılığın varlığı veya değişim maliyetleri vb. unsurlara dikkat edilmektedir.
- (18) Bu kapsamda dosyanın konusunu oluşturan hazır beton ürününün özelliklerine değinilmesinde fayda görülmektedir. İlgili ürün pazarı kısmında değinildiği üzere hazır beton, çimento, agrega (çakıl), su ve birtakım katkı malzemelerinin belirli oranlarda karıştırılması sonucu elde edilmekte olup belirli bir sürenin geçmesinden itibaren kullanılamayan, stoklanamayan, yüksek taşıma maliyetlerine ve taşınması için yüksek teknik gereksinimlere sahip olan bir üründür. Söz edilen bu özellikleri ve yüksek taşıma maliyetleri nedeniyle hazır beton, üretildiği santralden yaklaşık olarak 50-55 km uzaklığa kadar taşınabilmektedir. Bu noktada, belirleyici olan unsur, hazır betonun üretiminden döküleceği inşaat alanına kadar geçen süredir. Bu sürede, hazır betonun tesisten transmikse yüklenmesi, inşaat alanına ulaştırılması, gerekli ekipmanlar yardımıyla kalıba yerleştirilmesi gibi aşamalar gerçekleştirilmektedir.
- (19) Hazır betonun üretiminden sonra gerçekleşen aşamaların, ürünün özelliğini kaybedeceği zaman zarfından önce gerçekleşmesi gerekmektedir. Hazır beton, 1-2 saat içerisinde tüketilmesi gereken bir ürün² olup bu süreden sonra kıvam ve işlenebilirlik özelliği kaybolabilmektedir. Bu kapsamda, yukarıda arz edilen 50-55 km’lik mesafe kıstası her durumda geçerli olmayıp yol ve iklim koşullarına göre değişebilmekte³ ise de ilgili coğrafi pazar Kurulun çeşitli kararlarında tesisten itibaren 50-55 km. yarıçapında bir daire belirlenerek tespit edilmiş ve genel olarak ilgili coğrafi pazar il, merkez ilçeler ya da belirli ilçeler bazında belirlenmiştir.⁴ Bu kapsamda, ilgili coğrafi pazar kavramı belirlenirken dikkat edilmesi gereken en önemli kriterin; ürünün niteliği olduğu, dolayısıyla ürünün niteliklerinin imkân verdiği taşıma/lojistik koşullarının

¹ 09.07.2015 tarihli ve 15-29/433-116 sayılı, 29.03.2018 tarihli ve 18-09/170-84 sayılı, 05.07.2018 tarihli ve 18-22/383-188 sayılı, 19.12.2019 tarihli ve 19-45/758-327 sayılı, 19.03.2020 tarihli ve 20-15/215-107 sayılı Kurul kararları.

² 19.12.2019 tarihli ve 19-45/758-327 sayılı Kurul kararı.

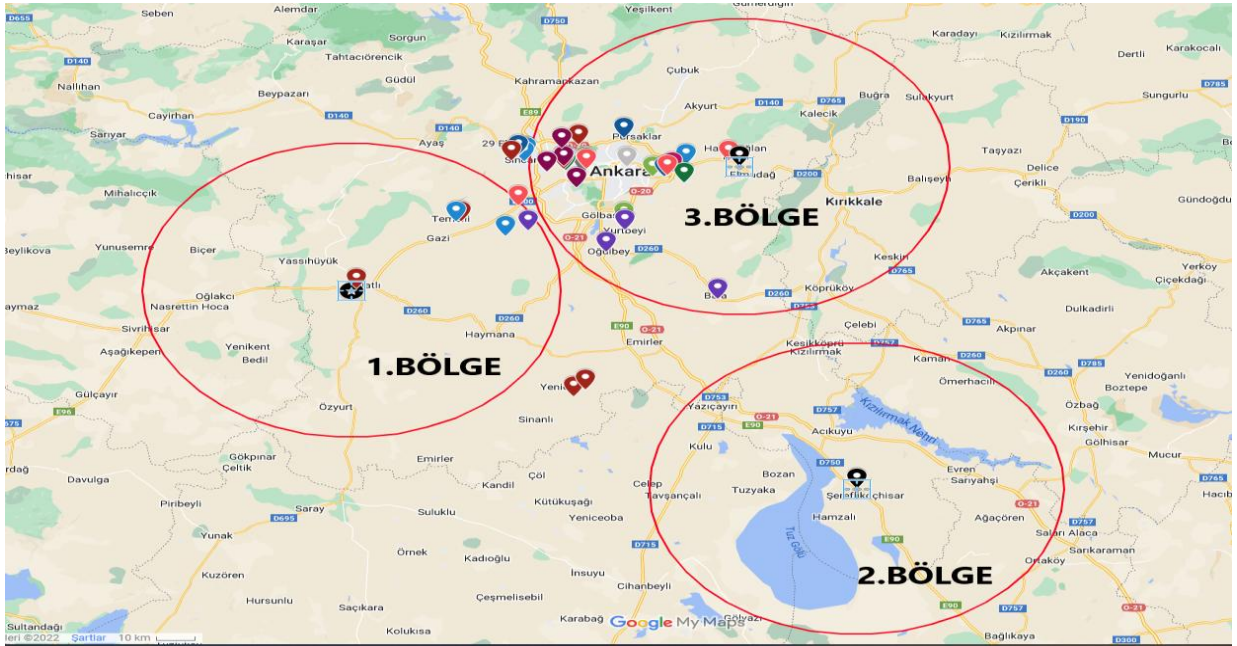
³ 19.03.2020 tarihli ve 20-15/215-107 sayılı Kurul kararı.

⁴ 29.03.2018 tarihli ve 18-09/170-84 sayılı, 05.07.2018 tarih ve 18-22/383-188 sayılı Kurul kararları.

dikkate alınması gerektiği hususu önem arz etmektedir.

- (20) Dosya kapsamında ilgili coğrafi pazarın belirlenmesine yönelik değerlendirmeler Ankara ve Kırıkkale illeri özelinde ayrı olarak ele alınmış olup Ankara iline ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.
- (21) Dosya konusu (.....) teşebbüslerden BAŞTAŞ'ın Elmadağ, Polatlı ve Şereflikoçhisar olmak üzere üç adet hazır beton tesisi merkez alınmıştır. Bu doğrultuda, ilk olarak BAŞTAŞ'ın tesislerinden 50-55 km yarıçapında daireler oluşturulmuş ve oluşturulan bu daireler kapsamında birbirlerine rakip olabilecek teşebbüsler belirlenmiştir.
- (22) Bu kapsamda Elmadağ, Polatlı ve Şereflikoçhisar ilçeleri merkez alınarak oluşturulan 50 km'lik yarıçapa sahip üç daire içinde ve dışında kalan teşebbüsleri gösterir görsele aşağıda yer verilmektedir.

Görsel 1: BAŞTAŞ'ın Tesisleri Merkez Alınarak Oluşturulan 50 Km'lik Yarıçapa Sahip Dairelere İlişkin Görsel

Kaynak: Google Maps

- (23) Görsel 1'de de görüldüğü üzere, Ankara ilinde hazır beton tesisleri 50-55 km kuralı çerçevesinde BAŞTAŞ merkezli üç bölgeye ayrılmaktadır. Bu bölgelere detaylı bakıldığında, 1. bölgede yer alan tesislerin üreticilerinin, BAŞTAŞ'ın Elmadağ tesisine göre oluşturulan dairede de (3. bölge) tesislerinin bulunduğu görülmektedir. Bununla birlikte şikâyeteye konu iddiaların (.....) ilçesinde bulunan proje hakkında olması ve projeye konu faturanın Elmadağ ilçesinde yer alan tesis tarafından kesilmiş olması sebepleriyle dosya kapsamında yapılacak incelemelerin 1. ve 3. bölgelerde tesisleri bulunan üreticiler özelinde yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir. Diğer taraftan Şereflikoçhisar merkezli 2. bölgede bulunan tesisin, birinci ve üçüncü bölgeden hazır beton temin etmek isteyen müşteriye, daha açık bir deyişle şikâyeteye konu olan (.....) ilçesindeki projeye ürünün taşınma özelliklerinden dolayı, hazır beton temin etme imkânının olmadığı değerlendirilmektedir. İkinci bölgenin hem birinci bölgeye hem de üçüncü bölgeye olan uzaklığı 50-55 km'den fazladır. Ek olarak 2. bölgede BAŞTAŞ dışında herhangi bir hazır beton üreticisinin tesisinin bulunmadığı görülmektedir.
- (24) Nihai olarak, Ankara ilinin ilçeleri, (.....) BAŞTAŞ'ın bu ildeki tesisleri merkez alınmak suretiyle hazır beton ürününün taşınma koşulları da göz önünde bulundurularak 3 bölgeye ayrılmış ve her bir bölge içinde kalan üreticilerin birbirine rakip olduğu

değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, mevcut dosya bakımından, Polatlı ve Haymana ilçelerinden oluşan birinci bölge, Şereflikoçhisar ilçesinden oluşan ikinci bölge ve Akyurt ilçesi, Çankaya ilçesi, Elmadağ ilçesi, Keçiören ilçesi, Mamak ilçesi, Yenimahalle ilçesi, Altındağ ilçesi, Bala ilçesi, Çubuk ilçesi, Etimesgut ilçesi, Gölbaşı ilçesi, Kazan ilçesi, Pursaklar ilçesi ve Sincan ilçesinden oluşan üçüncü bölge ilgili coğrafi pazar olarak belirlenebilecekse de dosya bakımından yukarıda yer verilen açıklamalar ışığında birinci ve üçüncü bölgede bulunan ilçeler ilgili coğrafi pazar olarak belirlenmiştir.

I.3. Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Bulgular

- (25) Şikâyet başvurusunda ve 02.11.2022 tarihinde YİĞİT'te ve 01.11.2022 tarihinde ZİRVE'de yapılan yerinde incelemelerde elde edilen belgelerden, söz konusu teşebbüsün rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıdığı veya bu etkiyi doğurabilecek nitelikte olduğu değerlendirilen bulgulara aşağıda yer verilmektedir.

I.3.1. ZİRVE'de Gerçekleştirilen Yerinde İncelemede Elde Edilen Bulgu⁵

- (26) **Bulgu-3:** 11.10.2019 tarihinde "Zirve Satış ve Pazarlama" isimli WhatsApp grubunda Zirve Gurup Hazır Beton İnşaat Petrol Madencilik Nakliyat San. ve Tic. AŞ (ZİRVE) (.....), ZİRVE (.....), ZİRVE (.....) ve ZİRVE (.....) arasında geçen yazışmada yer alan ifadeler aşağıdaki gibidir:

(...)

(.....): "(.....) dökebiliriz"

(.....): "(.....) polatın şu an devam ettiği bi şantiye mi"

(.....): "Program veremiyor (.....) bey"

(.....): "Görüşerek gitse (.....) bey sanki daha uygun olur"

(.....): "Yani polata soralım"

(.....): "Başkası bizim üstümüze girince zorumuza gidiyor"

(.....): "(.....)⁶ ile görüşüm program veremedikleri doğru siz dökerseniz bizim için problem yok diyor"

(.....): "Ok"

(.....): "Dökelim o zaman"

(.....): "biz kaç paradan dökecez"

(.....): "150+ kdv"

(.....): "Ok"

I.3.2. YİĞİT'te Gerçekleştirilen Yerinde İncelemede Elde Edilen Bulgular

- (27) **Bulgu-5:** 21.08.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): "(.....) mamak Karapürçek de 18.000 m3 c 30 beton (.....) 135tlm3 15 ay vadeli beton alıyor, (.....) de bu betonu uguraldan alıyor"

(.....): "(.....)⁷ konuştum 135 değil 145 e verdik diyor"

Vade doğru sözleşmeyi yolla dedim

Bir tek sana gösteririö dedi

Bende resmini yolla başkasına yollamayım dedim yollamadı

Şimdi yollamassan kimseyi inandıramassın ikiz sözleşme yaptığın düşünülür dedim"

(.....): "Doğru söylemiyor. Fiyat kesinlikle 135 ₺ fir. On beş ayda doğrudur."

(.....): "(.....) şimdi bana sözleşmeyi gösterdi 145 tl c30 yazıyor"

⁵ Bulgu numaraları takip kolaylığı amacıyla soruşturma raporundaki haliyle korunmuştur.

⁶ (.....) adlı kişinin POLAT Genel Müdürü (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

⁷ (.....) adlı kişinin, LİMMER (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

- (28) **Bulgu-6:** 26.08.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): “Başkanım yarım akşam 19.00 yemeğimiz var.”

- (29) **Bulgu-7:** 14.09.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): “Günaydın

Akşam 19.00 (.....) balık”

(.....): “(.....) katılacağım inşallah toplantıya.”

(.....): “Sensiz olmaz başkanım”

(.....): “Teşekkür ederim, (.....).”

- (30) **Bulgu-8:** 22.09.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): “Yarın akşam (çarşamba) 19.00 (.....) .”

(.....): “Yarın, mümkün değil, cuma günü mümkün”

(.....): “Diğer arkadaşlara yazdım gelirlerse biz yeriz sana rapor ederiz”

(.....): “Tamam, çok sevinirim.”

- (31) **Bulgu-9:** 01.10.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile YİĞİT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): “Bugün akşam betoncular toplanacakmış bilgin olsun”

(.....): “Haberim var”

- (32) **Bulgu-10:** 01-02.10.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

01.10.2020

(.....): “Akşam 19.00 (.....)”

02.10.2020

(.....): “Abi beni ararmısın

(.....)⁸ beraberiz bekliyoruz”

- (33) **Bulgu-11:** 14-15.10.2020 tarihinde YİĞİT Yönetim Kurulu Başkanı (.....) ile POLAT Yönetim Kurulu Başkanı (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

14.10.2020

(.....): “Yarın 19.00 da (.....)”

15.10.2020

(.....): “Ben bu akşam gelemeyeceğim, tansiyonum yüksek, size afiyet olsun.”

(.....): “Ok abi geçmiş olsun.

Bir önerin söylemek istediğin birşey var mı?”

Sözüm devam etsin mi???

Pardon sözümüz devam etsin mi?”

(.....): “Tabiki, sözüm devam etsin, denetim ve kontrol devam edecek.”

(.....): “Son soru yeni bir artış düşünürmüsün?”

(.....): “Hayır, gerçekçi olmaz. Bizim üç tane müşterimiz, C25 de 155₺ direttik, üçüde uğural dan aldı. Beş lira inseydik bizden alacaklardı.”

(.....): “(.....) Hasköy 1500 metreküp 155 lira fiyat verdik uğural’dan aldı fiyatını bilmiyoruz

⁸ (.....) adlı kişinin, OZAN (.....) olduğu, (.....) adlı kişinin ise LİMMER (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

(.....) Karapürçek C25 155 lira verdik Uğural dan aldı
(.....) C25 155 lira verdik Uğural dan aldı 1800 m3
Bizim müşterimiz değil Uğur alın müşterisi şantiye Karapürçek”
(.....): “(.....)⁹ ile konuştum
(.....) bilmiyorum
Diğer 2 işi biz verdik 155 tl dedi
Akşam sözünüz devam mı. E diyosun dedim
Sözümüz devam abi”
(.....): “(...) söverim dedim tamam dedi”
Yavuz IŞIK: “(.....), (.....), (.....) değil. Yiğit Beton dan 155 almıyorlar, Uğuraldan 155 alıyorlar. Buna kim inanır. Kesinlikle doğru söylemiyor.”
(.....): “(.....) abi
(.....) mış abi
(.....) değil
Sana kefil olabilirmiyim inanmayan olursa?”
(.....): “Doğru abi”

- (34) **Bulgu-12:** 21.10.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): “(.....), günaydın.”
(.....): “Yarın yemek yapalım?”
(.....): “Mı?”
(.....): “Varmı bir negatif tespit ?”
(.....): “Bana gelen yok”
(.....): “O zaman bir hafta sonraya ertele.”
(.....): “Ok”
(.....): “Kıymetli arkadaşlardan gelen talep üzerine Cuma 19.00 (.....)”

- (35) **Bulgu-13:** 23.10.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): “Yemek var geliyormusun abi”
(.....): “(.....), gelemiyorum, tansiyonum iyi değil. Sen her şeye vakıfsın gerekeni yapıyorsun.”
(.....): “Kolay gelsin, affiyet olsun”

- (36) **Bulgu-14:** 15.09.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): [Jack London’a ait olan “Birlik beraberlik her zaman rekabetten daha kuvvetlidir” sözü ekran görüntüsü olarak paylaşılmıştır.]
(.....): “Jack London, ankaradaki betoncuları tanıdığını pek düşünmüyorum, o bu önemli söylemi akıllı ve rasyonel insanlar için kullanmış.”
(.....): “Haklısın abi.”
(.....): “(.....)¹⁰ aradı çok mutsuz napacaz abi diyip duruyor”
(.....): “Yapacağımız bir şeyler”
(.....): “İnşallah”

- (37) **Bulgu-15:** 18.09.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp yazışmasının içeriği şu şekildedir:

⁹ (.....) adlı kişinin, UĞURAL Kayaş Üretim Tesisi Yöneticisi (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

¹⁰ (.....) adlı kişinin, OZAN (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

(.....): “Dostlarım abilerim büyüklerim küçüklerim, beni iyi anlayın acil 160-170 leri okumaya başlayın. Demedi demeyin hepimizi seviyorum.”

- (38) **Bulgu-16:** 24.09.2020 tarihinde POLAT (.....) ile YİĞİT (.....) arasında gerçekleşen WhatsApp yazışmasının içeriği şu şekildedir¹¹:

(.....): “[.....) tarafından bir müşteriye gönderilen fiyat teklifine ilişkin ekran görüntüsü paylaşılmıştır. Görüntüde ürünün m3 fiyatı 125 TL olarak belirlemiştir.]”

(.....): “[OZAN’a ait bir beton mikserine ilişkin fotoğraf paylaşılmıştır.]”

(.....): “Keçiörende (.....) firması
145 tl den bende bağlantısı vardı bitti
160 dedik

Sana döndü kaça alıyor bi sor bakalım”

(.....): “1 dk”

(.....): “[.....) tarafından bir müşteriye gönderilen fiyat teklifine ilişkin ekran görüntüsü paylaşılmıştır.]”

(.....): “125 almış abi (.....) yollamış 15 gün olmuş mikserli.”

(.....): “O zaman vermiş olabiliriz şimdi yok”

(.....): “Şuan dökülüyor beton”

(.....): “100 bin alacağı var”

(.....): “Evet abi”

(.....): “(.....) fiyatlarını eski yeni revize et lütfen”

(.....): “Akmanların fiyatını revize et abi”

(.....): “Abi bağlantı bittigün hemen”

(.....): “Yok abi”

(.....): “Dekont yolluyorum abi”

(.....): “Yollama abi”

(.....): “Senin sözün yeterli benim için

Satmıyorum derken de beton satıyormuşsun demek ki (.....).”

(.....): “Konu net”

(.....): “Yemin ederim satmıyorum”

(.....): “Ben yalan söylemem”

(.....): “Abi tarih belli”

(.....): “24”

(.....): “Abi ne iş almışım”

(.....): “24 ünden sonra sözünde durmayan zaten dansöz olacak”

(.....): “Ayın 10 kadar senin dediğin gibi susmayı bileceğim”

- (39) **Bulgu-17:** 24.09.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile OZAN (.....) arasında geçen WhatsApp yazışmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): “[OZAN tarafından bir müşteriye gönderilen fiyat teklifine ilişkin ekran görüntüsü paylaşılmıştır.]”

(.....): “1 dk abi”

(.....): “Sorayım”

(.....): “O zaman vermiş abi”

(.....): “(.....) abiyle”

(.....): “Bilgi verdim”

¹¹ İlgili konuşmanın OZAN (.....) ile POLAT (.....) arasında gerçekleştiği değerlendirilmekte olup söz konusu yazışmaların (.....) tarafından YİĞİT (.....) iletildiği değerlendirilmektedir.

(.....): “(.....), senden almayıp bizden peşin para aldıkları, senin benimle paylaştığın bu bilgi yüzünden hepsine hakaret ettim, benim personelin ve dedimki (.....) beton oraya 140 ₺ fiyat vermiş, siz neden 125₺ liraya verdiniz. Adamların hakkını çiğnemiş oldum.”

(.....): “Abi bilgim var konudan”

(.....): “Bugun. İtibariyle birsey duyarsan”

(.....): “Yazılı değil”

(.....): “Sözlü abi ne dersin haklısın”

(.....): “Abi”

(.....): “Tamamdır, (.....) sorun yok.”

- (40) **Bulgu-18:** 22-23.10.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

22.10.2020

(.....): “(.....)”

23.10.2020

(.....): “[Unvanı tespit edilemeyen bir hazır beton teşebbüsü tarafından (.....) verilen hazır beton fiyatlarına ilişkin teklif görseli paylaşılmıştır.]”

(.....): “(.....), (.....) biri bu teklifi vermiş kimin olduğunu söylemiyorlar, gereğini lütfen yaparmısın!!!”

(.....): “Hemen”

(.....): “(.....), bu bağımsız betoncu, çimentocu değil bilmen gerekir diye söylüyorum.”

(.....): “Küfürü edicem abi”

(.....): “Yemin edense değilse de o fiyat değişecek”

(.....): “Tamamdır”

(.....): “(.....) abi teklif (.....) ait”

(.....): “Anladım,(.....) nereden verecekmış ?”

(.....): “Kimden bu fiyatı nasıl alacak şuan bilmiyoruz mutlaka önü kesilecek.ancak sen 160 ver fiyatını olaki alamadım başka işi konuşcaz.”

(.....): “Ben verdim, bekliyorum”

(.....): “Ok abi”

(.....): “Fiyat biraz yukarı çıkınca hemen aracılar, bayiler ve mikroplar (fırsatçılar) ortaya çıkıyor.”

(.....): “Hepsini hallederiz inşallah birlik olursan çözeriz diye inanıyorum”

(.....): “Mobil tesis kurulmayacak diyenlere; aracılara, üçe alıp beşe satan eskimiş betonculata, batır yapan uyanıklara, sen bunları engelle, durdur kardeşim demek lazım.”

(.....): “Hep beraber hepsini çözecek abi

Çözmek zorundayız”

(.....): “Yazdıkların gündeme alındı”

(.....): “Sabit fiyat yok

Baglantı nakit dışında yok”

(.....): “Vade 60 gün”

(.....): “Bağlantı yok vade 60 gün, birde şu (.....) bir kanca at bakalım, nereden alıyor ne halt ediyor !!!”

(.....): “Attım merak etme”

- (41) **Bulgu-19:** 29.10.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): “[.....) tarafından paylaşılan ve (.....)’ın hazır beton satış fiyatlarında artış yapacağına ilişkin görsel gönderilmiştir.]”

(.....): “Aradım benim sorunum çözülmeden zam yapmam bunu konuştuk dedim Ben satmayacağım abi onu için yapıyorum Çimentoya da zam gelecek dedi”

(.....): “(.....), bizde fiyat artışında bulunmayacağız. Bu tip tavır ve davranış sektöre hizmet etmiyor. Bunlar manuplatif hareketler. Daha 160 ₺ dan satamadık, bize rezerve edilmiş işin başına katakule geldi. Bekleyip bakacağız.”

(42) **Bulgu-20:** 31.10.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): “(.....), (.....)yı ve saraycıdaki (.....)in şantiyesini Zirve dökülecekti diye duyum aldım. Fiyat (.....) için 145 (.....) için 125 bilgilerine sınırlar, iki gözüm.”

(.....): “sunulur”

(.....): “Güzel abi benim haberim yok eğer böyleyse Limak ile görüş derim”

(.....): “Tabiki, görüşüyorum.”

(.....): “(.....) hangi (.....) abi?”

(.....): “Saraycıkta, senin sözleşmeyi fesih ettiğin şantiye.”

(.....): “(.....)”

(.....): “Onu biliyoduk zaten”

(.....): “Evey o şantiye”

(.....): “(.....)¹² senin (.....)yı dökceceğini biliyor özellikle de söyledik ama limak bayilerine maalesef bişey diyemiyoruz”

(.....): “İç meseleniz diye düşünüyorum”

(.....): “Şuan ben hariç kimse beton yetiştiremiyor

Baştaş iş bile alamıyor”

(.....): “(.....), mesele limak değil, masaya geliyor bilgi alıyor, (.....) fiyatını gösteriyoruz. Oradan strateji geliştiriyor. Sonra iş zirveye gidiyor. Bunu anlamakta zorluk çekiyorum.”

(.....): “Biz boşuz, iki tesisimde 600 metre küp beton döküyoruz.”

(.....): “Valla abi hiç ögle olduğunu sanmıyorum

Saraycıkta işlerin 125 tlye gitmesinden herkes seni sorumlu tutuyor”

(.....): “Yarı şaşmaz tesisi kapalı”

(.....): “Keşke dahada düşürebilseydim. Başından beri oranın üzerine manuplasition yapılacağını biliyordum. Sincan kavşağı, (.....)da, (.....)da benim yüzümden 120 ₺dökülüyor. Allah aakıl fikir versin böyle düşünen akıllılara !!!”

(.....): “Amin”

(.....): “Birşey daha söyleyeyim, bu betoncular akıllarını kiraya vermekle kalmamış, fikrinde biryerlere teslim olmuşlar. Herkes hak ettiği mumaleyi görür, görmeyede başladık.

(.....): “Şimdide teslim olan betoncularından sonra, (.....) işinde akıllı geçinenler (1.000.000) işte birbirlerinin gözünü oyuyor.”

(.....): “Limak ile konuş derim abi

Herkes kendi akıllı fikri betonu sana yanlış ona doğru.

Herkes kendi gemisinin kaptanı abim

Kalk masadan o zaman

Kalk derken ben sözü mü geri aldım de yap gereğinizi”

(.....): “Ben limak ın duruşunu çok beğeniyorum”

¹² (.....) adlı kişinin, ZİRVE (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

(.....): “Bir şeyler kesinleşsin gereğini yaparız. Limak ben betoncu değilim diyor. Çimento satıyorum, fiyatında gerektiği gibi artırıyorum ve artıracam diyor. Sizin işiniz betonculuğa soyunan çimentocularla diyorlar. Sizin ekmeğinize mani olanlar fiyat manipülasyonunda onlar yapıyor diyor. Biz beton ve agrega operasyonlarında olmayacağız diyorlar.”

(.....): “Süper o zaman size mecbur destek olup çimentosunu satacak zirveye kandemire olduğu gibi”

(.....): “Bir destek falan olduğu yok, herkes kendi göbeğini kendi kesiyor. Kandemir (.....)ın işini, ben (.....) işin 120 ve 125 niye alamadık sence ? Bir destek olsa işler niye kaçsın, gerçeğe uyuyormu ?”

(.....): “Ben bu sonu olmayan işte kendi aklımla hesabıma uyması durumunda malımı kiralayıp satıp çıkıcam bu işten Gerisi vakit kaybı.”

(.....): “Allah, hayırlısını versin, inşallah hayırlısı olur. Sen akıllı adamsın bu olumsuz durumu iki yıl önce okudun. Şansızlığın ekonomik kriz ve salgın projeni biraz öteledi. Hepsi bundan ibaret.”

(.....): “İnşallah abi”

- (43) **Bulgu-21:** 06.11.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): “(.....)¹³ sürekli zam yapalım abi diyor Bende haftaya yemek yer konuşuruz dedim.”

(.....): “Pazartesi akşam 19.00

(.....)”

- (44) **Bulgu-22:** 12.11.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): “C25 147 yiğit.”

(.....): “Abi bu işi bi sorarmısın (.....)”

(.....): “(.....), perşembe sözleşme yapılmış, 850 metreküp, C25 nakit 155 ₺ net ve kesin.”

(.....): “Geçen perşembe”

(.....): “Sözleşme ve makbuz sadece sana takdim edilebilir.”

(.....): “Ok abi”

- (45) **Bulgu-23:** 14.11.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): “Şaşmaz kavşağı (.....) 140 tl yiğit beton fiyatı var mı?”

(.....): “Limak da 145 vermiş deniyor?”

(.....): “(.....), mütahit uyduruyor, bizde zirvenin 140 ₺ oyak ve limak 145 ₺ diye söylemişler. Bizim teklifimiz 160 ₺ C30 için başka fiyatımız yok, göreceksin iş bizde kalmayacak ya zirve yada oyak ta kalacak, öbür projelerde olduğu gibi bizi ortaya atıp kendilerine alan açıyorlar.”

(.....): “Ok abi”

(.....): “Bıktım bu iki firmanın ayak oyunlarından, tiyatrodan oyun yapsalar, oyuncularını aratmazlar.”

- (46) **Bulgu-24:** 11.12.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp

¹³ (.....) adlı kişinin, OZAN (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): "5 yıllık amortisman 24 tl/m3

10 yıllık amortisman 12 tl/m3

Çimento 250 tl/tonteslim ankara

Türkiye genelinde 230-250 tl nin altında c 30 fiyatı yok."

(.....): "Başkanım Tüm özel ve kamu kurumlarına iş yapan Sayın müşterilerimiz müteahhitlerimiz, diğer şehirlerde 250 tl/ m3 beton alıyor

Ankara gelince halen Türkiye'nin bin en ucuz betonu olan 200 tl/ m3 beton fiyatına itiraz ediyor, araya tanıdık eş dost koymaya, tesis kurarım tehditleri sunuyor.

Bu tavırlara karşı lütfen net duralım.

Onlarda bilip kabul etmedikleri bu durumu mutlaka anlayacak inancındayım."

(.....): "Resmi hesaplarda transmikserler 8 yıl beton pompaları 7yıl olarak alma zorunluluğu var. Biz beon pompalarında 9 ₺/m3 mikserlerde 9₺/m3 maliyet hesabımıza gider olarak yazıyoruz."

(.....): "Sayın başkanım arkadaşları bi arasanız sizde bi nasihat etseniz bu durumu paylaşip sağlam durmalarını tembih etseniz çok memnun olurum."

(.....): "Epeydir de bir araya gelmedik İyi olur kanaatindeyim."

(.....): "(.....), senin ile aynı fikirdeyim, bu ticarete ahpap çavuş ilişkisi mazide kaldı, kar etmeden yapılabilecek bir iş asla değil, ayrıca üretim de tedarik zinciri ile ilgili ciddi sıkıntılar var."

(.....): "Ankara daki diğer üreticilerle ile konuşuyorum, daha fazla ikna etme çalışmalarım devam edecektir, bundan hiç kuşkun olmasın."

(.....): "Sen bi ara ara tembihle abi

Gözünü seviyim bunların çoğu (...) mecbur bunları güdecez."

(.....): "En az günde bir ikisiyle konuşuyorum, pek çoğu yediği nanenin farkında, iöana geldiler gibi görünüyorlar."

(.....): "İmana"

- (47) **Bulgu-25:** 22.12.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): "(.....) kesin yiğit beton c25 170+KDV den beton bağladı."

(.....): "Bu işten bilginiz var mı?"

(.....): "Haberim yok"

(.....): "(.....), böyle bir müşteri yok böyle bir fiyata !!!"

(.....): "Müşteri hiç mi yok

Müşteri var ama bu fiyat mı yok abim?

(.....): "Müşteri yok"

(.....): "Ok abi"

(.....): "Firma ismi nedir"

(.....): "Firma adı yok şahıs firması dediler Abi"

(.....): "Tamamdır"

- (48) **Bulgu-26:** 30.12.2020 tarihinde YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen WhatsApp konuşmasının içeriği şu şekildedir:

(.....): "(.....)"

Şaşmaz kavşacı 165 tl sabit fiyat

C 30

Yiğit beton aldığını söyleniyor

Bilgin var mı?”

(.....): “Kesinlikle doğru değil”

(.....): “Peki abi

(.....): “Abi arkadaşlar sözümüz falan yok herkes serbest dediler seninde bilgin olsun.”

(.....): “(.....), haber verdiğin için teşekkür ederim.”

(.....): “Rica ederim abi”

- (49) İhlal isnadına konu teorik çerçeveye, yukarıda yer verilen bulgulara, uzlaşma görüşmesi çerçevesinde POLAT tarafından ifade edilen hususlara ve ceza yönetmeliğinin ilgili maddelerine ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir

I.4. Değerlendirme

I.4.1. 4054 Sayılı Kanunun 4. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

I.4.1.1. Teorik Çerçeve

- (50) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi uyarınca *“Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri”* yasaklanmaktadır. Bu doğrultuda, 4. madde kapsamında bir ihlal sonucuna ulaşabilmek için teşebbüslerin, amacı veya etkisi rekabeti engellemek, bozmak ya da kısıtlamak olan bir anlaşma ve/veya uyumlu eylemin tarafı olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. Teşebbüsler arasında oluşturulan koordinasyonun ortaya çıkış şeklindeki farklılıkların bir sonucu olarak “anlaşma” ve “uyumlu eylem” olarak iki farklı nitelendirmeye gidilmesi ile ekonomik aktörlerin piyasada alacakları kararları bağımsız bir biçimde belirlemesine yönelik sahip oldukları yükümlülüğe aykırılık teşkil edebilecek her türlü irade uyuşmasının, Kanun’un ilgili hükmü kapsamına alınması sağlanmıştır.
- (51) Bununla birlikte, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin ihlalinden bahsedebilmek için teşebbüslerin rekabeti kısıtlayıcı bir danışıklı ilişki içinde bulunmaları gerekmekte, bu danışıklı ilişki ise anlaşma, uyumlu eylem ya da teşebbüs birliği kararı şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Dolayısıyla yapılacak değerlendirme bakımından asıl önemli olan hususun, anlaşma ile uyumlu eylem arasındaki ayrım değil, 4. madde kapsamındaki uzlaşmalar veya danışıklı ilişkiler ile salt paralel davranışlar/bilinçli paralellikler arasındaki farkın belirlenmesi olduğunun kabul edildiğini belirtmekte fayda bulunmaktadır. Bu çerçevede anlaşma ve uyumlu eylem kavramları birlikte de kullanılabilecektir¹⁴.
- (52) Fiyat veya miktar tespiti amacını taşıyan bir anlaşma niteliğinde olan ya da üzerinde uzlaşılan kurallara uyup uymadığının takibini sağlayarak kartelin işleyişini kolaylaştıran bilgi değişimleri de doğrudan kartel olarak nitelendirilebilmektedir. Bilgi değişimlerinin, taraflar arasında hâlihazırda mevcut bir anlaşmanın yürütülmesine ilişkin olabileceği gibi rekabete hassas bilgilerin değişimini içeren teşebbüsler arası irtibatların bizatihi kendilerinin de anlaşma ve/veya uyumlu eylem olarak nitelendirilebileceği Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz’un 41. paragrafında yer alan *“Bilgi değişimi, bir anlaşmanın temel konusunu oluşturabileceği gibi, başka bir yatay anlaşmanın parçası da olabilir”* ifadesiyle ortaya konmaktadır.
- (53) Konuya ispat standardı ve bu bağlamda elde edilen deliller penceresinden bakıldığında

¹⁴ Kurulun 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı, 08.03.2013 tarihli ve 13-13/198-100 sayılı, 14.01.2016 tarihli ve 16-02/44-14 sayılı kararları, Ankara 2. İdare Mahkemesi 2014/1373 E: sayılı kararı, Danıştay 13. Dairesinin 2015/4548 E. sayılı kararı.

ise, rekabet hukuku kapsamında anlaşma veya uyumlu eylemi ortaya çıkarmada kullanılan delilleri birincil ve ikincil deliller olmak üzere iki sınıfa ayırmak mümkündür. Anlaşma ve uyumlu eylem arasında ispat standardı bakımından da bir farklılık bulunmamakta, her ikisinin de ispatında hem birincil hem de ikincil nitelikli deliller kullanılabilir.

- (54) Birincil deliller 4054 sayılı Kanuna aykırılık teşkil eden gizli yapılanmaları/anlaşmaları ortaya koymada kullanılan ve ispat gücü bakımından ilk planda düşünülmesi gereken delillerdir. Bu deliller, irade uyuşmasının varlığını doğrudan ortaya koyan, anlaşma/uyumlu eylemin tarafları, kapsamı, gerçekleştiği zaman aralığı bakımından, somut bir ihlal şablonunu ortaya koymada kullanılabilecek nitelikteki bilgi ve belgelerden oluşmaktadır. Öte yandan, söz konusu yapılanmaların “gizli” nitelikte olması nedeniyle, birincil nitelikteki delillerin varlığına ulaşmak oldukça güçtür. Bu noktada, söz konusu yapılanmaların ortaya çıkarılabilmesi amacıyla ikincil nitelikteki delillerin de varlığı önem arz etmektedir.
- (55) İkincil nitelikli deliller arasında iletişim delilleri ile iktisadi deliller yer almaktadır. İletişim delilleri, anlaşma taraflarının toplandıklarını veya iletişim kurduklarını gösteren delillerdir. Bu deliller arasında; rakipler arası iletişimin var olduğunu gösterir deliller, rakiplerin gelecekte yapabilecekleri fiyat artışları veya fiyatlama stratejileri hakkında bilgi sahibi olunduğunu gösteren iç yazışma niteliğindeki belgeler yer almaktadır. Kurulun, *Denizli Hazır Beton*¹⁵ ve *Amasya Çimento*¹⁶ kararlarında rekabet ihlali niteliğinde olabilecek eylemlerin değerlendirilmesinde ispat vasıtalarına değinilmiş olup teşebbüslerin iç yazışmaları ikincil nitelikteki iletişim delilleri arasında sayılmıştır. *Banka Kararı*¹⁷’nda bir dizi iç yazışmaya yer verilmiş, ilaveten iç yazışmalarda yer alan hususların gerçekleşip gerçekleşmediği pazardaki veriler ile ortaya koyulmuştur. İspat gücü en yüksek ikincil delillerin iletişim delilleri olduğu kabul edilmektedir.
- (56) İktisadi deliller ise bir anlaşmaya ulaşıldığını işaret eden firma davranışları ve aynı zamanda piyasanın bir bütün olarak davranışını, gizli fiyat tespitinin mümkün olduğunu işaret eden piyasa yapısı elemanlarını ve anlaşmanın sürdürülmesinde kullanılabilecek belirli uygulamaları içermektedir. İktisadi deliller davranışsal ve yapısal deliller olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Davranışsal delillerin ispat gücü, diğer ekonomik delillere oranla daha yüksek görülmektedir. Bu tür delillere örnek olarak paralel fiyatlama yapılması, rakiplerin eşzamanlı veya yakın zamanlı fiyat değişimlerinin aynı veya benzer nitelikte olması, ortak fiyat duyuruları ile aynı veya benzer nitelikli satış ve üretim politikalarının benimsenmesi sayılabilir. Piyasanın yapısına ilişkin bazı özellikler de (normalin üstünde kârlar, geçmişte yaşanan rekabet ihlallerinin varlığı) bu deliller arasında sayılabilir. Yapısal deliller arasında ise yüksek yoğunlaşma oranları, homojen ürünlerin varlığı, dikey bütünleşme oranının yüksekliği ve giriş engellerinin yüksekliği sayılabilir. Bu tür delillerin tek başına ispat gücü görece düşük kabul edilmektedir.
- (57) Özetle; rekabet hukuku çerçevesinde bir anlaşma veya uyumlu eylem, birincil nitelikte ve ikincil nitelikteki delillerin bir arada ele alınması suretiyle, diğer bir ifadeyle bütünsel bir yaklaşımla değerlendirilmekte ve ihlal bu şekilde ortaya konulmaktadır. Bu bakımdan, dosya kapsamında POLAT hakkında elde edilen deliller bu yaklaşımla değerlendirilmiştir.

1.4.1.2. Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

- (58) POLAT ve diğer teşebbüslerde yapılan yerinde incelemelerde, Ankara’da hazır beton

¹⁵ Kurulun 09.07.2015 tarihli ve 15-29/433-116 sayılı kararı.

¹⁶ Kurulun 09.07.2015 tarihli ve 15-29/434-127 sayılı kararı.

¹⁷ Kurulun 08.03.2013 tarihli ve 13-13/198-100 sayılı kararı.

üretimi yapan teşebbüslerin fiyat tespiti, müşteri/bölge paylaşımı ve rekabete hassas bilgi değişimi yapmak suretiyle rakipler arası bir anlaşma/uyumlu içerisinde bulunduklarına ilişkin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiğine yönelik bilgi ve belgeler elde edilmiştir. Bu kapsamda, POLAT ve YİĞİT'in, aralarında bulunduğu bir grup hazır beton üreticisi ile belli tarihlerde toplantılar gerçekleştirdiği ve hazır beton ürünün satış fiyatının tespiti, rekabete hassas bilgi değişimi ve müşteri/bölge paylaşımına yönelik bir anlaşma/uyumlu eylem içerisinde bulunduğu anlaşılmaktadır.

- (59) Bu kapsamda aşağıda fiyat tespiti ve müşteri paylaşımı yaparak rakipler arası bir anlaşma/uyumlu eylemin tarafı olduğu değerlendirilen POLAT'ın söz konusu anlaşma uyumlu eylemin tarafı olduğunu gösteren bilgi ve belgelere ilişkin değerlendirmelere yer verilmektedir.

Bulgu-3'e İlişkin Değerlendirme

- (60) Bulgu-3'te yer verilen yazışmada ZİRVE çalışanları arasında (.....)'ye ait inşaat halindeki bir yapıya hazır beton ürünü satılıp satılamayacağı tartışılmaktadır. ZİRVE (.....)'ın ifadelerinden ilgili yapıya halihazırda hangi beton tesisinin ürün sattığının sorgulandığı görülmekte ve söz konusu şantiyeye POLAT'ın ürün sattığı tespitinden sonra ilgili müşteriye teklif sunulması için POLAT'tan izin/onay alınması önerilmekte, nitekim ZİRVE'nin müşterilerine başka bir beton firmasının teklif sunup anlaşma sağlaması halinde kendilerinin rahatsız olduğu ifade edilmektedir. Bunun üzerine ilgili yazışmadan ZİRVE (.....)'ın POLAT (.....)'ı aradığı, POLAT'ın yoğunluk sebebiyle ilgili müşteriye satış yapamadığı ve anılan müşteriye ZİRVE'nin fiyat teklifi vermesini/satış yapmasını onayladığı anlaşılmaktadır. Söz konusu yazışmadan rakiplerin birbirlerinin müşterilerine fiyat teklifi verilmesi hususunda birbirlerinin onayına başvurduğu, birbirleri ile iletişime geçtikleri ve POLAT'ın müşterilere fiyat teklifi verilirken rakibiyle karşılıklı bir izin/onay mekanizması işlettiği görülmektedir. Söz konusu mekanizma, dosya kapsamına yer alan ve aşağıda yer verilecek olan rakipler arası müşteri paylaşımının bir uzantısı olarak değerlendirildiğinden dosya konusu anlaşma/uyumlu eylemin bir parçası olarak nitelendirilmektedir.

Bulgu-5'e İlişkin Değerlendirme

- (61) Bulgu-5'te yer alan ve POLAT (.....) ile YİĞİT (.....) arasında gerçekleşen yazışmada Limmer Beton İnşaat San. ve Tic. AŞ (LİMMER) (.....)'in hazır beton temin edilen bir teşebbüs ile yapmış olduğu anlaşmanın detayları tartışılmaktadır. İlgili yazışmada (.....) tarafından LİMMER'in ilgili müşteriye 135 TL fiyat teklif ettiğinin düşünüldüğü belirtilmekte, LİMMER'in söz konusu ürünü rakibi Uğural İnşaat Turizm Petrol San. ve Tic. AŞ'den (UĞURAL) satın aldığı (.....)'a rapor edilmektedir. Bununla birlikte bulguda yer alan *"Şimdi yollamassan kimseyi inandıramassın ikiz sözleşme yaptığın düşünülür"* ve *"Vade doğru sözleşmeyi yolla"* ifadelerinden YİĞİT, POLAT ve LİMMER'in dâhil olduğu bir grup teşebbüsün satış sözleşmelerinin unsurlarını birlikte belirledikleri değerlendirilmektedir. Nitekim anılan belgeden hazır beton fiyatının teşebbüsler arasında 145 TL olarak tespit edildiği ve LİMMER'in bu fiyata uyup uymadığının YİĞİT ve POLAT tarafından öğrenilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Ek olarak, Bulgu-5'in devamında yer alan ifadelerden LİMMER'in hazır beton ürününü 135 TL olarak satmasından POLAT ve YİĞİT'in rahatsız olduğu görülmekle birlikte (.....)'ın, (.....)'den LİMMER'in müşterisi ile akdettiği sözleşmeyi doğrudan talep etmek suretiyle satış sözleşmesini fiyat ve ayrıca vade bakımından denetlediği anlaşılmaktadır. Yapılacak satışlarda uygulanacak vade tarihinin de ortaklaşa belirlendiği ve yazışmanın tarafları olan YİĞİT ve POLAT yetkilerinin LİMMER tarafından kendilerine iletilen bilgilerden fiyatın yanı sıra vadenin de varılan mutabakata uygun olarak belirlendiği

sonucuna ulaştığı anlaşılmaktadır. Bu çerçevede POLAT ve YİĞİT'in içlerinde bulunduğu bir grup rakip teşebbüsün satış fiyatı ve satış sözleşmesinin vadesine ilişkin koşulları birlikte belirledikleri anlaşılmaktadır.

Bulgu-6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ve 13'e ilişkin Değerlendirme

- (62) Bulgu-6'da yer alan yazışmada POLAT (.....)'ın 26.08.2020 tarihinde YİĞİT (.....)'a göndermiş olduğu mesajda yer alan "**Başkanım yarım akşam 19.00 yemeğimiz var.**" ifadesinden 27.08.2020 tarihinde bir toplantının gerçekleşeceğinin ifade edildiği görölmektedir.
- (63) Bulgu-7'de yer alan yazışmada POLAT (.....)'ın YİĞİT (.....)'a göndermiş olduğu mesajda 14.09.2020 tarihinde bir toplantının gerçekleşeceğinin ifade edildiği ve (.....) tarafından da toplantıya katılacağının belirtildiği görölmektedir.
- (64) Bulgu-8'de yer alan yazışmada POLAT (.....)'ın YİĞİT (.....)'a göndermiş olduğu mesajda 23.09.2020 tarihinde bir toplantının gerçekleşeceğinin ifade edildiği görölmektedir. Bulgu-9'da yer alan yazışmada YİĞİT (.....)'ın YİĞİT (.....)'a göndermiş olduğu mesajda 01.10.2020 tarihinde bir toplantının gerçekleşeceğinin ifade edildiği görölmektedir. Bulgu-10'da yer alan yazışmada POLAT (.....)'ın YİĞİT (.....)'a göndermiş olduğu mesajda 01.10.2020 tarihinde bir toplantının gerçekleşeceğinin ifade edildiği görölmektedir. İlaveten, ilgili yazışmada, toplantının gerçekleştiği günü takip eden gün (.....) tarafından (.....)'a gönderilen mesajlardan POLAT (.....)'ın LİMMER Yöneticisi (.....) ile bir araya gelerek YİĞİT (.....)'ı da davet ettikleri görölmektedir.
- (65) Bulgu-11'de yer alan yazışmada POLAT (.....)'ın YİĞİT (.....)'a göndermiş olduğu mesajda 15.10.2020 tarihinde bir toplantının gerçekleşeceğinin ifade edildiği görölmektedir. Toplantının içeriğine ilişkin olarak ise, (.....)'ın kullandığı "**sözümüz devam etsin mi?**", "**yeni bir artış düşünürmüsün**" ifadelerinden toplantıya katılacak teşebbüsler arasında daha önce gerekleşen bir anlaşmanın mevcut olduğu ve bunun devam edip etmeyeceğinin göröşüleceği, ek olarak fiyatlarda yeni bir artış yapılıp yapılmayacağı hususunun da toplantıda konuşulacağı anlaşılmaktadır. Aynı yazışma kapsamında (.....)'a ait "**Tabiki, sözüm devam etsin, denetim ve kontrol devam edecek**" şeklindeki ifadelerden, daha önceki anlaşmanın devam etmesinin istendiği ve bu anlaşmada uzlaşılan hususlara uyum konusunda denetim ve kontrol mekanizmasının işletilmeye devam edileceği anlaşılmaktadır. Nitekim dosya kapsamında elde edilen diğer bulgulara bakıldığında da, anlaşılan fiyat ve vade miktarı gibi koşullara uyulup uyulmadığının fiilen kontrol edildiği anlaşılmakta, nitekim yukarıda yer verilen Bulgu 5'de teyit amaçlı olarak satışı yapan teşebbüsten müşteriyle yaptığı sözleşmenin istendiği görölmektedir.
- (66) Bulgu-12 ve 13'te yer alan yazışmada POLAT (.....)'ın YİĞİT (.....)'a göndermiş olduğu mesajda 23.10.2020 tarihinde bir toplantının gerçekleşeceğinin ifade edildiği görölmektedir.
- (67) Yukarıda yer verilen bulgulardan YİĞİT ve POLAT'ın aralarında bulunduğu bir grup hazır beton üreticisinin 27.08.2020, 14.09.2020, 23.09.2020, 15.10.2020, 23.10.2020 ve çeşitli tarihlerde bir araya geldikleri anlaşılmaktadır. Bulgu-6-12 ve Bulgu-13 işbu dosya kapsamında yer alan tüm bulgularla birlikte değerlendirildiğinde bulguya konu toplantının rakipler arası bir anlaşma/uyumlu eylem çerçevesinde tertip edildiği anlaşılmaktadır. Nitekim Bulgu-11'in devamında yer alan yazışmada 15.10.2020 tarihli toplantıda (.....)'ın "**sözüm devam etsin, denetim ve kontrol devam edecek**" ifadelerinden söz konusu toplantılarda fiyat tespitine ilişkin kararlar alındığı ve toplantı katılımcılarının kararlara uyumu hususunda denetlendiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte Bulgu-11'den C25 ürünü fiyatının önceki toplantılarda 155 TL olarak

kararlaştırıldığı ve yazışma tarihini müteakiben gerçekleştirilecek toplantıda bir artış düşünülmeyeceğinin ifade edildiği görülmektedir. İlaveten bulgunun devamındaki ifadelerden YİĞİT'in hazır beton temin eden müşterilerine C25 hazır beton fiyatının 155 TL olarak teklif edildiği fakat müşterilerin -daha düşük fiyat teklifi verdiği düşünülen- UĞURAL'dan aldığı, anılan durumun tartışmalara ve UĞURAL'ın uyarılmasına yol açtığı anlaşılmaktadır.

- (68) Bu çerçevede YİĞİT ve POLAT'ın da aralarında bulunduğu bir grup teşebbüsün hazır beton satış fiyatını birlikte tespit ettiği ve bu yolla ilgili teşebbüslerin rekabeti kısıtladığı ve POLAT'ın bahse konu anlaşma/uyumlu eyleme taraf olduğu değerlendirilmektedir.

Bulgu-14'e İlişkin Değerlendirme

- (69) Bulgu-14'te yer alan yazışmada POLAT (.....)'ın YİĞİT (.....)'a beraberlik içinde olmanın rekabetten daha iyi olduğunu söyleyen bir sözün yer aldığı ekran görüntüsünü ilettiği, buna karşın (.....)'ın iletilen sözün Ankara ilindeki hazır beton üreticileri için geçerli olmadığını, diğer bir ifadeyle Ankara ilinde faaliyet gösteren teşebbüsler arasında birlik ve beraberliğin sağlanmadığını ifade ettiği görülmektedir. İlaveten Bulgu-14'ün devamında (.....) ile (.....) arasındaki yazışmadan OZAN (.....)'ın piyasanın gidişatından rahatsız olduğu ve (.....)'ın ifadelerinden bu gidişatı düzelterek önlemler alacakları anlaşılmaktadır. İlgili bulgunun, dosya kapsamındaki diğer bulgularla birlikte değerlendirildiğinde YİĞİT ve POLAT'ın dâhil olduğu bir grup teşebbüsün bir anlaşma/uyumlu eylem içerisinde olduğuna işaret ettiği değerlendirilmektedir.

Bulgu-15'e İlişkin Değerlendirme

- (70) Bulgu-15'te yer alan yazışmada POLAT (.....)'ın kullanmış olduğu "*dostlarım, abilerim, büyüklerim, küçüklerim*" ifadelerinden birden fazla kişiye göndermiş olduğu mesajı YİĞİT (.....)'a da iletmış olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan bulguda yer alan "*beni iyi anlayın acil 160-170 TL'leri okumaya başlayın*" ifadelerinden ise mesajın iletildiği teşebbüslerin fiyatlarının 160-170 TL seviyesine yükseltilmesinin istendiği görülmektedir. Bu doğrultuda, POLAT ve YİĞİT'in de aralarında bulunduğu bir dizi teşebbüsün kendi aralarında hazır beton satış fiyatını tespit etmek üzere bir anlaşma/uyumlu eylem içerisinde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Bulgu-16 ve 17'ye İlişkin Değerlendirme

- (71) Bulgu-16'da POLAT (.....)'ın geçmiş dönemde POLAT müşterisi olan (.....) firmasına OZAN'ın çeşitli beton türleri için verdiği 125 TL ve altındaki fiyat teklifinin ekran görselini ve devamında OZAN (.....) ile arasında gerçekleştirdiği yazışmayı YİĞİT (.....)'a ilettiği anlaşılmaktadır. Söz konusu yazışmada POLAT'ın "(.....) fiyatlarını eski yeni revize et lütfen" ifadeleriyle anlaşma/uyumlu eyleme uyumun sağlanması için OZAN'ın hazır beton satış fiyatına müdahale ettiği ve ürün satışının ne zaman yapıldığına ilişkin tartışmaların yaşandığı ve tartışmaya ilişkin mesajların (.....) tarafından YİĞİT (.....)'a iletildiği görülmektedir.
- (72) Diğer taraftan Bulgu-17'de (.....)'ın Bulgu-16'da (.....) tarafından kendisine iletilen ve OZAN'ın fiyat teklifini içeren ekran görselini, fiyat teklifini veren (.....)'a gönderdiği görülmektedir. Buna karşılık yazışmada (.....)'ın, (.....) firmasına verilen söz konusu teklifin doğru olduğunu, fiyat teklifinin 24.09.2020 tarihinden önce verildiğini ve düşük fiyatlı fiyat teklif gerekçesinin (.....)'a açıklandığını ifade ettiği izlenimi edinilmektedir. Bulgu-17'nin devamında ise (.....) yazışma tarihi itibarıyla böyle bir durumla tekrar karşılaşmayacağını ifade etmektedir. Bulgu-16 ve Bulgu-17'de 24.09.2020 tarihinde OZAN tarafından verilen düşük fiyatlı hazır beton teklifinin sorgulandığı görülmektedir. Bu çerçevede, Bulgu-16'da yer alan ve (.....)'a iletilmiş olan mesajlarda (.....) tarafından

ifade edildiği düşünölen “ayın 24’ünden sonra sözünde durmayan zaten dansöz olacak” ifadeleri de adı geöen teşebbüslerin 24.09.2020 tarihinde fiyat geöişine yönelik bir karar aldıkları değeriendirilmektedir. Söz konusu yazışmaların OZAN’ın dosya konusu rakipler arası anlaşma/uyumlu eylem çerçevesinde anlaşılın satış fiyatının altında bir fiyatla satış geröekleştirmiş olması sebebiyle ortaya öıkan tartışmalara ilişkin olduğu anlaşılmaktadır.

Bulgu-18’e İlişkin Değeriendirme

- (73) Bulgu-18’de YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geöen yazışmada, (.....) tarafından (.....)’a (.....)’ye hazır beton teklifinde bulunan teşebbüsün tespiti amacıyla bir görsel paylaşıldığı ve fiyat teklifinin düşük olduğu anlaşılın hazır beton teşebbüsünün fiyatına müdahale edilmesi talebinde bulunulduğu görölmektedir. Yazışmanın devamında ise (.....)’ın (.....)’ye düşük fiyatlı hazır beton teklifinde bulunan teşebbüsü tespit ederek (.....)’ı bilgilendirdiği görölmektedir. Söz konusu yazışmalardan (.....) ve (.....)’ın (.....)’ye yapılan düşük fiyatlı hazır beton teklifini dosya konusu anlaşma/uyumlu eylem çerçevesinde anlaşılın 160 tl ya da 60 gün vade gibi fiyat ve satış koşullarının bozulmasına yol açtığı konusunda yazıştıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca, POLAT ile YİĞİT’in söz konusu müşteriye kaybetmemek adına ortaklaşa fiyat belirleyerek (.....)’ye yeniden bir fiyat teklifi sunduğu görölmektedir. Söz konusu bulgudan ve bulgudaki müşteriye teklif veren teşebbüsün tespiti amacıyla yapılan yazışmada geöen “*Yemin edense değilse de o fiyat değışecek*” ifadesinden içlerinde YİĞİT ve POLAT’ın da bulunduğu bir grup rakip teşebbüsün rakipler arası bir anlaşma/uyumlu eylem çerçevesinde satış fiyatlarını birlikte belirledikleri görölmektedir.
- (74) Bulgu-18’in devamında yazışmada geöen (.....)’ın “*yazdıkların gündeme alındı*”, “*sabit fiyat yok, bağlantılı müşteri dışında vadeli satış yok, bağlantılı müşterilerinin vadeleri ise 60 gün*” ifadeleri de dosya kapsamındaki diğeri bulgularla birlikte değeriendirildiğinde ise söz konusu teşebbüslerin de aralarında bulunduğu bir grup hazır beton üreticisi tarafından gündemi hazır beton satış koşullarını birlikte belirlemek olan düzenli toplantılar yapıldığı, teşebbüslerin birbirlerinin müşterilere verdikleri fiyatları denetlediği, böylelikle anlaşmaya uyumun kontrol edildiği anlaşılmaktadır. Özetle, Bulgu-18 çerçevesine de POLAT ile YİĞİT’in de aralarında olduğu bir grup hazır beton üreticisinin satış koşullarını belirlemeye yönelik bir anlaşma/uyumlu eylem içerisinde olduğu değeriendirilmektedir.

Bulgu-19’a İlişkin Değeriendirme

- (75) Bulgu-19’da POLAT (.....) tarafından OZAN’ın yakın dönemde hazır beton fiyatlarında artışa gittiğine ilişkin ekran görüntüsünün YİĞİT (.....)’a gönderildiği, bununla birlikte (.....)’ın OZAN yetkilileriyle geleceğe yönelik fiyat stratejilerinin ele alındığı bir görüşme geröekleştirdiği görölmektedir. Yazışmanın devamında ise YİĞİT yetkilisinin yakın geleceğe yönelik fiyat stratejisinin POLAT yetkilisine aktarıldığı OZAN tarafından iletilen fiyat stratejisi bilgisinin de iki teşebbüs arasında tartışıldığı anlaşılmaktadır.

Bulgu-20’ye İlişkin Değeriendirme

- (76) Bulgu-20’de YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geröekleşen, (.....) ve (.....) isimli müşterilere verilen hazır beton fiyat tekliflerinin tartışıldığı yazışmada, ilgili müşteriye ZİRVE’nin satış yapacağı bilgisi verildikten sonra (.....)’ın ZİRVE (.....) kast edilerek “(.....) senin (.....) dökeceğini biliyor özellikle de söyledik” şeklindeki ifadelerinden POLAT ve YİĞİT’in de aralarında bulunduğu bir grup teşebbüsün müşteri paylaşımı yapmak amacıyla bir anlaşma/uyumlu eylem içinde oldukları anlaşılmaktadır. Bulguda yer alan rakip teşebbüslerin oluşturduğu “*masa*”ya atıfla kullanılan ifadeler de diğeri bulgularla birlikte bir bütün halinde incelendiğinde POLAT ve YİĞİT’in de aralarında

bulunduğu bir grup hazır beton üreticisinin piyasada satışa sunulan hazır beton ürün fiyatını ortaklaşa tespit etmek ve/veya müşteri paylaşımı yapmak suretiyle bir anlaşma/uyumlu eylem içinde oldukları kanaati oluşmaktadır.

Bulgu-21'e İlişkin Değerlendirme

- (77) Bulgu-21'de yer alan yazışmada POLAT (.....)'ın YİĞİT (.....)'a göndermiş olduğu mesajdaki *"Çoşkun sürekli zam yapalım abi diyor, ben de haftaya yemek yer konuşuruz dedim."* ifadelerinden OZAN (.....)'ın piyasada satışı gerçekleştirilen hazır beton ürün fiyatında artış yapılması talebinde bulunduğu, buna karşılık (.....)'ın söz konusu talebin diğer hazır beton üretiminde bulunan teşebbüslerle yapılacak olan toplantıda ele alınacağını ifade ettiği görülmektedir. Söz konusu bulgudan, dosyadaki diğer bulgular da dikkate alındığında, YİĞİT ve POLAT'ın aralarında bulunduğu bir grup hazır beton üreticisinin satış fiyatını belirledikleri bir anlaşma/uyumlu eylem içinde oldukları anlaşılmaktadır.

Bulgu-22'ye İlişkin Değerlendirme

- (78) Bulgu-22'de yer alan ve POLAT (.....) ile YİĞİT (.....) arasında geçen yazışmada, (.....)'ın YİĞİT'in C25 hazır beton ürünü için 147 TL fiyat teklifi verildiğine yönelik duyumun doğruluğunun tespiti amacıyla YİĞİT yetkilisi ile iletişime geçtiği ve (.....)'ın YİĞİT (.....)'tan verilen fiyat teklifinin teyit edilmesini talep ettiği görülmektedir. Yazışmanın devamından (.....)'ın müşteriye verilen hazır beton fiyat teklifini teyit ettiği ve ilgili fiyatın (.....) ile paylaşıldığı, YİĞİT tarafından satılan ürün için müşteriyle imzalanan sözleşme ve ödemenin yapıldığına dair makbuzun POLAT'a gönderilebileceğinin belirtildiği görülmektedir. Bu bakımdan Bulgu-22'de yer alan yazışmalardan rakipler arası bir anlaşma/uyumlu eylem çerçevesinde POLAT ve YİĞİT'in de aralarında bulunduğu bir grup hazır beton üreticisinin bir araya gelerek satış fiyatını tespit ettikleri, bununla birlikte belirlenen satış fiyatının altında satış yapılmamasına yönelik denetimlerin gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

Bulgu-23'e İlişkin Değerlendirme

- (79) Bulgu-23'te yer alan ve POLAT (.....) ile YİĞİT (.....) arasında gerçekleşen yazışmadan, (.....)'ın Yavuz IŞIK'tan, YİĞİT'in (.....) unvanlı hazır beton ürünü için 140 TL fiyat teklifi verildiğine yönelik duyumun teyidini istediği görülmektedir. Buna karşılık (.....)'ın YİĞİT tarafından müşteriye verilen hazır beton teklifinin 160 TL olduğu bilgisini (.....) ile paylaştığı görülmektedir. Bu itibarla rakipler arası bir anlaşma/uyumlu eylem çerçevesinde YİĞİT ve POLAT'ın da aralarında bulunduğu bir dizi teşebbüsün fiyatlarını birlikte belirledikleri ve ilgili birliktelik çerçevesinde teşebbüslerin birbirlerinin fiyat teklifleri üzerinde denetimler gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır.

Bulgu-24'e İlişkin Değerlendirme

- (80) Bulgu-24'te YİĞİT (.....) ile POLAT (.....) arasında geçen ve Ankara ilindeki hazır beton maliyet ve satış fiyatlarının ele alındığı yazışmada, (.....)'ın ifadelerinden Ankara ilinde satışı gerçekleştirilen C30 hazır beton ürününün diğer illerle kıyaslandığında daha düşük fiyatlara satıldığı tartışılmaktadır. Bununla birlikte (.....)'ın ifadelerinden Ankara ilindeki hazır beton fiyatlarının hazır beton tedarikçileri tarafından düşürülmeye çalışıldığı görülmekte olup *"bu tavırlara karşı lütfen net duralım"*, *"arkadaşları bir arasanız, bir nasihat etseniz, (...) sağlam durmalarını tembih etseniz (...) "* ve *"Epeydir de bir araya gelmedik"* ifadelerinden müşterilerden gelen fiyat düşürme baskısını kaldırabilmek adına Ankara ilinde faaliyet gösteren teşebbüsler ile ortaklaşa bir fiyat stratejisi geliştirilmesine yönelik olarak (.....)'a tavsiyelerde bulunduğu anlaşılmaktadır.
- (81) Ek olarak (.....)'ın *"senin ile aynı fikirdeyim"* ve *"her gün Ankara'daki diğer üreticilerin en*

az bir ikisiyle konuşuyorum” ifadelerinden ise rakiplerce düşük fiyatlı satış yapılmamasını sağlamak amacıyla kendisinin diğer hazır beton üreticileri ile görüşmeler gerçekleştirdiğini ifade ettiği görülmektedir. Bulgu-24’te yer alan yazışmalardan POLAT ve YİĞİT’in de aralarında bulunduğu bir grup teşebbüsün ortaklaşa fiyat belirlemeye yönelik bir anlaşma/uyumlu eylem içerisinde olduğu, anlaşılmaktadır.

Bulgu-25’e İlişkin Değerlendirmeler

- (82) Bulgu-25’te yer alan ve POLAT (.....) ile YİĞİT (.....) arasında geçen yazışmada, (.....)’ın, YİĞİT’in (.....) isimli hazır beton müşterisine C25 hazır beton ürünü için verdiği fiyat teklifinin doğruluğunu tespit etmeye çalıştığı görülmektedir. Yazışmanın devamından (.....)’ın müşteriye verildiği düşünülen hazır beton tekliflerini kontrol ettiği ve adı geçen şahıs firmasına herhangi bir fiyat teklifinde bulunulmadığı bilgisinin (.....)’a aktarıldığı görülmektedir. Bu bakımdan Bulgu-25’te yer alan ifadelerden YİĞİT ve POLAT’ın karşılıklı olarak kendi müşterilerine verdikleri fiyatları teyit ettikleri, bu teyidin ise dosya kapsamındaki diğer bulgular dikkate alındığında bir grup hazır beton üreticisiyle yapılan anlaşma/uyumlu eylem çerçevesinde önceden belirlenmiş bir fiyat seviyesine uyumun denetimi amacıyla yapıldığı değerlendirilmektedir.

Bulgu-26’ya İlişkin Değerlendirmeler

- (83) Bulgu-26’da POLAT (.....) ile YİĞİT (.....) arasında geçen yazışmada, (.....)’ın YİĞİT’in (.....) adlı müşteriye C25 hazır beton ürünü için verdiği fiyat teklifinin doğruluğunu tespit etmeye çalıştığı görülmektedir. Buna karşılık yazışmanın devamından (.....)’ın müşteriye verildiği düşünülen hazır beton tekliflerini kontrol ettiği ve söz konusu duyurunun doğru olmadığına yönelik bilginin (.....)’a aktarıldığı görülmektedir. Bulguda yer alan *“Abi arkadaşlar sözümüz falan yok herkes serbest dediler”* ifadelerine ilişkin olarak yazışma tarihi öncesinde aralarında YİĞİT ve POLAT’ın bulunduğu bir grup teşebbüsün anlaşarak satış koşullarını belirlediği; ancak devam eden süreçte anlaşma taraflarından bazılarının bu anlaşma/uyumlu eylemi sonlandırma niyetinde olduğu izlenimi oluşmaktadır. Bu bakımdan Bulgu-26’da yer alan yazışmalardan POLAT ve YİĞİT’in de aralarında bulunduğu bir grup hazır beton üreticisinin rakipler arası bir anlaşma/uyumlu eylem çerçevesinde bir araya gelerek satış fiyatı tespitinde bulunduğu, bununla birlikte belirlenen satış fiyatının altında satış yapılmamasına yönelik denetimlerin gerçekleştirildiği değerlendirilmektedir.

I.4.1.3. Genel Değerlendirme

- (84) Yukarıda yer verilen bulgular bir bütün halinde ele alındığında Ankara’da faaliyet gösteren bir grup hazır beton üreticisinin, hazır beton ürününün satış koşullarını belirlemek ve müşteri paylaşımı yapmak yoluyla bir anlaşma/uyumlu eylem içinde oldukları anlaşılmıştır. POLAT’ın söz konusu anlaşma/uyumlu eyleme taraf olduğu yukarıda yer verilen her bir bulgudan anlaşılmaktadır. POLAT’ın rakipleri ile birlikte müşteri paylaşımı yapmak (Bulgu 3, 20), hazır beton ürününün satış koşullarını belirlemek (Bulgu 5, 11, 15-19, 21-26) ve rekabete hassas bilgi değişiminde bulunmak (Bulgu 22-26) yoluyla söz konusu anlaşma/uyumlu eylemin tarafı olduğu tespit edilmiştir.
- (85) Söz konusu anlaşmaya/uyumlu eyleme konu davranışların çoğunlukla POLAT’ın dâhil olduğu bir grup teşebbüsün 27.08.2020, 14.09.2020, 23.09.2020, 01.10.2020, 15.10.2020, 23.10.2020 ve 09.11.2020 tarihlerinde düzenledikleri toplantılarla da (Bulgu 6-13, 21) şekillendiği anlaşılmıştır. Özellikle Bulgu 11 ve Bulgu 21’deki toplantıların konusunun rakipler arası fiyat tespiti olduğu net olarak görülmüş, belgelerin tamamı bir arada değerlendirilmesi ile de anlaşma/uyumlu eylemin bu toplantılarla

oluşturulduğu ve sürdürüldüğü belirlenmiştir. Bununla birlikte taraflarca söz konusu anlaşma/uyumlu eylem çerçevesinde belirlenen piyasa koşullarına uyumun çeşitli denetim mekanizmalarına da tabi tutulduğu anlaşılmıştır (Bulgu 5, 11,12, 22-25). Öte yandan rakipler arası bilgi paylaşımının ihlale konu anlaşma/uyumlu eylemin bir parçası olduğu kanaati oluşmuştur (Bulgu 19, 20, 22-26).

- (86) Buradan hareketle, Ankara'da faaliyet gösteren bir grup hazır beton üreticisinin, hazır beton ürününün satış fiyatını belirlemek ve müşteri paylaşımı yapmak yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin amaç bakımından ihlali niteliğinde olan bir anlaşma/uyumlu eylem içinde oldukları, POLAT'ın da anılan anlaşma/uyumlu eylemin tarafı olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini amaç bakımından ihlal ettiği değerlendirilmektedir.

1.4.2. İdari Para Cezasına ve Uzlaşma Sürecine İlişkin Değerlendirme

- (87) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası; *"Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir."* hükmünü amirdir.
- (88) Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in (Ceza Yönetmeliği) 4. maddesinde idari para cezası belirlenirken öncelikle temel para cezasının hesaplanacağı; ardından ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurlar göz önünde bulundurularak temel para cezasının artırılmasının veya cezadan indirim yapılmasının söz konusu olacağı düzenlenmektedir.
- (89) Ceza Yönetmeliği'nin temel para cezasını düzenleyen 5. maddesinin ilk fıkrasına göre; temel para cezası hesaplanırken ihlale taraf olan teşebbüslerin Kurul tarafından saptanacak yıllık gayri safi gelirlerinin, karteller için %2'si ile %4'ü, diğer ihlaller için %0,5'i ile %3'ü arasında bir oran esas alınmaktadır. Anılan maddenin ikinci fıkrasında ise birinci fıkrada yazılı oranların belirlenmesinde ilgili teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususların dikkate alınacağı hükmüne yer verilmiştir.
- (90) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin beşinci fıkrasında *"Soruşturmaya başlanmasından sonra Kurul, ilgililerin talebi üzerine veya resen, soruşturma sürecinin hızlı bitirilmesinden doğacak usuli faydaları ve ihlalin varlığına veya kapsamına ilişkin görüş farklılıklarını göz önüne alarak uzlaşma usulünü başlatabilir. Kurul, hakkında soruşturma başlatılan ve ihlalin varlığı ile kapsamını kabul eden teşebbüs veya teşebbüs birlikleri ile soruşturma raporunun tebliğine kadar uzlaşabilir."*, altıncı fıkrasında *"Bu çerçevede Kurul, hakkında soruşturma açılan taraflara, ihlalin varlığını ve kapsamını kabul ettikleri bir uzlaşma metni sunmaları için kesin bir süre verir. Verilen süre geçirildikten sonra yapılan bildirimler dikkate alınmaz. İhlal tespitin ve idari para cezasının yer aldığı bir nihai kararla soruşturma sonlandırılır."* ve yedinci fıkrasında *"Uzlaşma usulü sonucunda idari para cezasında yüzde yirmi beşe kadar indirim uygulanabilir."* hükümleri yer almaktadır.
- (91) Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Soruşturmalarda Uygulanabilecek Uzlaşma Usulüne İlişkin Yönetmelik'in (Uzlaşma Yönetmeliği) 5. maddesinin birinci fıkrasında ise *"Soruşturma tarafları uzlaşma taleplerini yazılı olarak Kuruma iletir. Kurul, 4 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki hususları dikkate alarak bu talebi kabul veya ret edebileceği gibi varsa diğer*

tarafının da uzlaşma görüşmelerine davet edilmesine karar verebilir” düzenlemesi bulunmaktadır.

- (92) Soruşturma süreci devam ederken POLAT tarafından, Kurum kayıtlarına 10.01.2023 tarih ve 34510 sayı ile giren yazıda, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca uzlaşma sürecinin başlatılması talep edilmiştir. Söz konusu başvuru üzerine Kurul tarafından 09.03.2023 tarih ve 23-13/215-M sayı ile uzlaşma görüşmelerine başlanmasına karar verilmiştir.
- (93) Uzlaşma görüşmelerine başlanmasına ilişkin Kurul kararını takiben 10.03.2023 tarihinde POLAT ile Uzlaşma Yönetmeliği'nin 6. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca yapılan görüşmede POLAT'a dosya konusu iddiaların içeriği, isnat edilen ihlalin niteliği, kapsamı ve süresi, uzlaşma tarafı olan teşebbüsler hakkında ihlal isnadına dayanak oluşturan başlıca belgeler, sürecin uzlaşma ile sonuçlanması halinde uygulanabilecek indirim oranı ve uzlaşma tarafına verilebilecek idari para cezası aralığı hakkında bilgi verilmiştir.
- (94) Uzlaşma görüşmeleri neticesinde talep edilen bilgi ve belgelere ilişkin olarak POLAT tarafından hazırlanan cevabi yazı, 14.03.2023 tarih ve 36509 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Bu doğrultuda hazırlanan 03.04.2023 tarihli ve 2022-4-001/BN-08 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 06.04.2023 tarihli toplantısında görüşülmüştür. Kurul tarafından 23-17/307-MUA sayı ile;
- POLAT'ın hazır beton pazarında fiyat tespiti ve müşteri paylaşımı yapmak amacıyla oluşturulan bir anlaşma/uyumlu eylemin tarafı olmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine,
 - Bu doğrultuda, anılan teşebbüse 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, ikinci fıkrası ve üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca 2021 yılı gayrisafi geliri üzerinden %(.....) oranında olmak üzere 1.648.442,63 TL idari para cezası uygulanmasına,
 - 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin yedinci fıkrası ve Uzlaşma Yönetmeliği'nin 4. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca uzlaşma usulü sonucunda teşebbüse verilecek idari para cezasında %25 oranında indirim uygulanmasına,
 - Bu kapsamda uzlaşma usulü sonucunda teşebbüse 2021 yılı gayrisafi gelirleri üzerinden nihai olarak %(.....) oranında ve 1.236.331,98 TL tutarında idari para cezası uygulanmasına,
 - Uzlaşma Yönetmeliği'nin 7. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, uzlaşma metninin Kuruma gönderilebilmesi için işbu ara kararın tebliğinden itibaren anılan teşebbüse 15 gün süre verilmesine,
 - Uzlaşma metninin süresi içinde gönderilmemesi halinde, Kurulun ara kararıyla bağlı olmadığına

karar verilmiştir.

- (95) Bahse konu ara kararda ceza oranı belirlenirken yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, POLAT'ın hazır beton pazarında fiyat tespiti ve müşteri paylaşımı yapmak amacıyla oluşturulan bir anlaşma/uyumlu eylemin tarafı olması “kartel” kategorisinde değerlendirilerek temel para cezasına başlangıç oranı %(.....) olarak takdir edilmiştir.
- (96) Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasında ise ihlalin süresinin temel para cezasının tespitinde dikkate alınacağı öngörülmektedir. Belirtilen hükme göre temel para cezasının miktarı; bir ila beş yıl arasında süren ihlallerde yarısı oranında, beş

yıldan uzun süren ihlallerde ise bir katı oranında arttırılacaktır. Dosya mevcudu bilgilere göre, POLAT tarafından rekabetin ihlal edildiğini gösteren ilk ve son belgelerin tarihleri sırasıyla 11.10.2019 ve 30.12.2020 olduğu tarih aralığını kapsamaktadır. Bu çerçevede %(.....) olarak belirlenen başlangıç oranı yarısı oranında artırılarak uygulanacak temel para cezası oranı %(.....) olarak belirlenmiştir.

- (97) Diğer taraftan, Ceza Yönetmeliği'nin 6. ve 7. maddesi çerçevesinde ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurların bulunmadığı değerlendirilmiştir.
- (98) POLAT tarafından süresi içerisinde 07.04.2023 tarih ve 37324 sayılı Kurum kayıtlarına intikal ettirilen uzlaşma metninde, mezkûr kararda belirtilen hususlar kabul edilerek yürütülen soruşturmanın uzlaşma ile sonlandırılması talep edilmiştir.
- (99) Uzlaşma Yönetmeliğinin 8. maddesinin birinci fıkrasında;
- “1) Uzlaşma tarafı, uzlaşma ara kararında bildirilen hususları kabul etmesi halinde, aşağıdaki unsurları içeren bir uzlaşma metnini sunar:*
- a) Uzlaşma tarafının ihlalin varlığını ve kapsamını kabul ettiğine dair açık beyanı,*
- b) Kurulun uzlaşma tarafına ihlal nedeniyle verebileceği azami idari para cezası oranı ve miktarı ile tarafın uzlaşma usulü çerçevesinde bu ceza oranını ve miktarını kabul ettiği,*
- c) Uzlaşma tarafının hakkındaki iddialar konusunda yeterli derecede bilgilendirildiği ve kendi görüşlerini ve açıklamalarını aktarmak için tarafa yeterli imkân tanındığı,*
- ç) İdari para cezasının ve uzlaşma metninde yer alan hususların uzlaşma tarafınca dava konusu yapılamayacağı.”*

hükmüne yer verilmiştir. Bu kapsamda POLAT tarafından gönderilen uzlaşma metninin Uzlaşma Yönetmeliği'nin 8. maddesinin birinci fıkrasında yer alan unsurları içerdiği görülmüştür.

- (100) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin yedinci fıkrasında *“Uzlaşma usulü sonucunda idari para cezasında yüzde yirmi beşe kadar indirim uygulanabilir...”* hükmü yer almaktadır. Uzlaşma Yönetmeliğinin 9. maddesinin birinci fıkrasında ise; *“Uzlaşma metninin Kurum kayıtlarına girmesinden itibaren on beş gün içinde, Kurul tarafından ihlal tespitinin ve idari para cezasının yer aldığı bir nihai kararla ilgili taraf bakımından soruşturma sonlandırılır.”* denilmektedir.
- (101) Yukarıda yer verilen açıklamalar doğrultusunda, POLAT tarafından sunulan uzlaşma metni çerçevesinde POLAT'ın hazır beton pazarında fiyat tespiti ve müşteri paylaşımı yapmak amacıyla oluşturulan bir anlaşma/uyumlu eylemin tarafı olması suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle Ceza Yönetmeliği kapsamında 2021 yılı gayri safi gelirinin %(.....) oranında hesaplanan idari para cezasının %25 oranında indirilmesi, dolayısıyla teşebbüse 2021 yılı gayri safi geliri üzerinden %(.....) oranında idari para cezası uygulanması ve teşebbüs hakkındaki soruşturmanın uzlaşma ile sonlandırılması sonuçlarına varılmıştır.

J. SONUÇ

- (102) Rekabet Kurulunun 08.12.2022 tarih ve 22-54/828-M sayılı kararı uyarınca 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak yürütülen soruşturma kapsamında; Kurulun 06.04.2023 tarih ve 23-17/307-MUA sayılı ara kararına istinaden Polat Hazır Beton ve Beton Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. AŞ tarafından gönderilen nihai uzlaşma metni 07.04.2023 tarih ve 37324 sayılı süresi içerisinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Uzlaşma metninde

ihlalin varlığı ve kapsamı ile uzlaşma ara kararında öngörülen azami idari para cezası oranı ve tutarı teşebbüs tarafından açıkça kabul edilmiş olup

- a) Polat Hazır Beton ve Beton Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. AŞ'nin hazır beton pazarında fiyat tespiti ve müşteri paylaşımı yapmak amacıyla oluşturulan bir anlaşma/uyumlu eylemin tarafı olmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine,
- b) Bu doğrultuda, anılan teşebbüse 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik"ın 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, ikinci fıkrası ve üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca 2021 yılı gayrisafi geliri üzerinden % (.....) oranında olmak üzere 1.648.442,63-TL idari para cezası uygulanmasına,
- c) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin yedinci fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Soruşturmalarda Uygulanabilecek Uzlaşma Usulüne İlişkin Yönetmelik"ın 4. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca uzlaşma usulü sonucunda teşebbüse verilecek idari para cezasında %25 oranında indirim uygulanmasına,
- d) Bu kapsamda uzlaşma usulü sonucunda teşebbüse 2021 yılı gayrisafi gelirleri üzerinden nihai olarak % (.....) oranında ve 1.236.331,98-TL tutarında idari para cezası uygulanmasına,
- e) Böylece Kurulun 08.12.2022 tarih ve 22-54/828-M sayılı kararı uyarınca yürütülen soruşturmanın Polat Hazır Beton ve Beton Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. AŞ bakımından uzlaşma usulü ile sonlandırılmasına

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.